

Bilim adamları, tüketici dernekleri ve bakanlık temsilcilerinden gıdalarla kullanılan katkı maddeleriyle ilgili iddialara kesin yanıt:

"TÜKETİCİLER ASILSIZ LİSTELERLE ALDATILIYOR"

Gıdalarda kullanılan katkı maddeleriyle ilgili açıklama yapan bilim adamları, Türkiye'de kullanımına izin verilen katkı maddelerinin hiçbir sağlık riski taşımadığını söyledi. Gıda katkı maddelerinin insan sağlığına zararlı olduğunu ileri süren bir takım listelerin tüketicilere dağıtılması nedeniyle dün İstanbul Ceylan Inter - Continental'de düzenlenen basın toplantısında konuşan bilim adamları, *"tüketicilerle iletilen listelerin hiçbir bilimsel çalışmaya dayanmadığını, tamamen yanıltıcı ve gerçek dışı olduğunu"* açıkladılar.

Bilim adamları, gıda katkı maddeleriyle ilgili bakanlıkların temsilcileri, tüketici haklarını savunan sivil toplum örgütü yetkilileri ve gıda sektörü temsilcilerinin ortaklaşa düzenlediği basın toplantısında oturum başkanlığı görevini Türkiye Gıda Sanayii İşverenleri Sendikası Genel Başkanı Nazım Düzenli üstlendi.

Basın toplantısında, ilk sözü Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği Başkanı Taşkın Tuğlular aldı. Gıda katkı maddelerinin insan sağlığına zararlı olduğu yolundaki ilk iddiaların yaklaşık 20 yıl önce Avrupa'da ortaya çıktığını söyledi. Taşkın Tuğlular özetle şöyle dedi:

"Avrupa'da gıda katkı maddeleriyle ilgili öne sürülen iddialarda kaynak olarak Fransa'daki Vil-

lejuif Kanser Araştırma Enstitüsü gösteriliyordu. Fakat ne Villejuif Hastanesi'nin, ne de başka bir bilim kurumunun, gıda katkı maddelerinin insan sağlığına zararlı olduğunu ortaya koyan tek bir bilimsel çalışması bile yok. Zaten el altından tüketicilere dağıtılan bu listelerde ileri sürülen iddialar, Almanya, Fransa ve Norveç gibi ülkelerin en üst sağlık kurumları tarafından yıllar önce yalanlanmıştı."

Türkiye'de tüketicilere el altından dağıtılan listelerde ise kaynak olarak Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Biokimya Bölümü çalışmalarının gösterildiğine değinen Tuğlular, "Yıllar önce Avrupa'da sahnelenen oyun Türkiye'de de benzer şekilde sahnelenmeye çalışıldı. Avrupa'daki listelerde kaynak olarak Villejuif Hastanesi'nin gerçekte var olmayan araştırması kaynak gösteriliyordu. Türkiye'de ise asılsız listelere kaynak olarak Hacettepe Üniversitesi'nin yine gerçekte var olmayan araştırmaları gösteriliyordu. Oysa Hacettepe Üniversitesi'nin konuyla ilgili tek bir bilimsel araştırması yok" dedi.

Bilim adamları: "Listeler Asılsız"

Basın toplantısında daha sonra sırasıyla İTÜ Gıda Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Artemis Karaali, Yıldız Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet Pala ve Ankara Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Azik Ekşi söz aldılar. Bilim adamları özetle şu görüşleri kaydettiler:

- "E" koyduyla tanımlanan katkı maddeleri, gıdaların tüketicilere sağlıklı bir yolla ulaşabilmeleri amacıyla bileşimlerinde bulunması gerekli olan maddelerdir.
- Gıdalarda kullanılan katkı maddelerine ilişkin düzenlemenin bütün dünyada, Tür-

kiye'nin asil üyesi olduğu Birleşmiş Milletler'e bağlı Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO) ile Dünya Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO) liderliğinde yürütülen bilimsel ve tıbbi çalışmalar sonucunda belirlenir.

- Bütün dünyada katkı maddelerinin insan sağlığına hiçbir zarar vermeden hangi gıdalarda hangi miktarda kullanılacağını saptayan otorite WHO ve FAO'nun ortaklaşa oluşturduğu Katkı Maddeleri Uzmanlar Komitesi'dir. (Joint Expert, Committeez on Food Additives).

- 8-10 yıl süren uzun bilimsel ve tıbbi araştırmalar sonucunda belirlenen bu miktarlar daha sonra Uluslararası Gıda Kodeksi'nde (Codex Alimentarius) yayınlanır. Bu kodeks, en son bilimsel çalışmalar ışığında sürekli olarak güncelleştirilir.

- ABD'de gıda katkı maddelerini denetleyen kuruluş Ulusal Gıda ve İlaç Dairesi'dir (Food and Drug Administration). Gıda katkı maddeleri Avrupa Birliği ülkelerinde birlik bünyesindeki uzman kuruluşlar tarafından denetlenir. Türkiye'deki gıda katkı maddelerine ilişkin düzenlemeler, Uluslararası Gıda Kodeksi, FDA Kodeksi ve Avrupa Kodeksi esas alınarak yürütülür.

- Bu çerçevede, Türkiye'deki mevzuata uygun olarak kullanılan gıda katkı maddelerinin insan sağlığına zararlı olması söz konusu olamaz.

Basın toplantısında daha sonra bir konuşma yapan Tüm Tüketicileri Koruma Derneği Başkanı Mehmet Barak, asılsız ve yanlış listelerle Türkiye'nin vakit kaybettiğini belirtti. Mehmet Barak şöyle konuştu:

"Son günlerde bazı tüketici derneklerince desteklendiği belli olan faili meçhul kampanyayı düzenleyenlerin ne kadar bilgisiz olduğu açıkça ortaya çıkmıştır. Örneğin listelerde sağlığa zararsız

katkılar olarak açıklanan birçok katkı maddesi, halihazırda kullanımı yasak olduğu için gıdalarda bulunmayan katkı maddeleridir. Buna karşılık insan sağlığına hiçbir zararı olmayan bazı katkı maddelerinin de listelerde "çok tehlikeli" olduğu iddia ediliyor. Bu yanlış bilgileri tüketicilere aktarmak iyi niyet göstergesi değil."

Bakanlık yetkilileri: "Vatandaş yanıltılıyor."

Basın toplantısında son olarak Tarım ve Köyişleri Koruma ve Kontrol Genel Müdür Vekili Dr. İsmail Mert ile Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü Dr. Cihanser Erel konuştu. Gıda katkı maddeleriyle ilgili kontrol ve denetimden sorumlu iki bakanlığın yetkilisi özetle şöyle konuştular:

- Elden ele dağıtılan listeler kendi içinde tutarsızlıklar taşımaktadır ve bilimsel bir içerikten uzaktır.

- Türkiye'de mevcut yasalara göre üretim yapan firmalar, tüketicilere sundukları gıda maddelerini bakanlıklardan alınan izinle üretmek ve tüm faaliyetlerini ilgili bakanlıkların sürekli kontrol ve denetiminde yürütmek zorundadır.

Ülkemizde uygulanan katkı maddeleri rejimi ABD ve Avrupa'da oranla çok daha katıdır. Örneğin ABD'de gıdalarla kullanılan 300 katkı maddesinden sadece 180'ine ülkemizde izin verilmektedir.

Capitol Basın ve Halkla İlişkiler

Melih ŞABANOĞLU

Basın Bülteni - 10 Nisan 1997